

prof. Joanna Gołaszewska

Warszawa 29.05.2021

Wydział Malarstwa

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

RECENZJA

Recenzja pracy habilitacyjnej, dorobku artystycznego i dydaktycznego

Pani dr Olgi Ząbroń sporządzona w związku z przewodem habilitacyjnym w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki wszczętym przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie

Dane habilitantki.

Urodzona w Krakowie w 1985r. Po ukończonym w 2004 r. VII Liceum Ogólnokształcącym im. Zofii Nałkowskiej w Krakowie, w 2005r. dostaje się na Wydział Malarstwa krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki. Podczas studiów realizowała indywidualny program łącząc Malarstwo ze Scenografią. W 2011r. uzyskała dyplom z wyróżnieniem realizowany w pracowni malarstwa prof. Leszka Misiaka oraz aneksem z Projektowania Przestrzennego w pracowni prof. Małgorzaty Komorowskiej. Zima 2008/2009- stypendystka Athens School of Fine Arts w Grecji. Lata 2011, 2014 słuchaczka Środowiskowych Studiów Doktoranckich na Wydziale Malarstwa macierzystej uczelni. W 2015 Pani Olga Ząbroń obroniła pracę doktorską pt.: „Obraz energii. Energia obrazu. Sztuka jako zapis i uwalnianie energii” uzyskując stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie – sztuki piękne. Pracę zawodową na Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych Pani Olga Ząbroń rozpoczęła w roku 2009 kiedy to podjęła funkcje asystenta-instruktora w Katedrze Scenografii na Wydziale Malarstwa. Od 2011 kontynuuje pracę dydaktyczną w Pracowni Kształtowania Przestrzeni Teatralnej prowadzonej przez prof. Małgorzatę Komorowską jako asystent, a od 2018 jako adiunkt. Od 2019 prowadzi samodzielnie przedmiot „ Podstawy widzenia artystycznego” a od 2020r. „ Projektowanie w przestrzeniach parateatralnych- instalacja”.

Ocena działalności dydaktycznej oraz osiągnięć artystyczno-naukowych.

Z załączonej do oceny dokumentacji Pani Olga Ząbroń jawi się jako osoba-dydaktyk twórczy, aktywny, w pełni przygotowany do samodzielnego prowadzenia zajęć ze studentami. Pani Olga będąc jeszcze studentką IV roku malarstwa ASP w Krakowie, w 2009 r. została zaproszona do współpracy w Katedrze Scenografii w charakterze asystenta – instruktora. Świadczy to o docenieniu i zaufaniu jakim kadra pedagogiczna Wydziału Malarstwa obdarzyła młodą artystkę. Pracę w Katedrze Scenografii Habilitantka kontynuuje do chwili obecnej, na stanowiskach asystenta(od 2011r.) następnie adiunkta (od 2018r.) prowadząc zajęcia w Pracowni Kształtowania Przestrzeni Teatralnej prof. Małgorzaty Komorowskiej . W tejże Pracowni od 2019 r. Pani Ząbroń prowadzi samodzielnie osobny przedmiot „ Podstawy widzenia artystycznego”, a od 2020r. dodatkowo „ Projektowanie w przestrzeniach parateatralnych – instalacja”. Habilitantka wnikliwie omawia problematykę prowadzonych zajęć opisując kolejne ćwiczenia jakie przeprowadza ze studentami, ilustrując je zdjęciami prac z wystaw końcoworocznych. Pani Olga zostając w 2011r. dydaktykiem stała się również twórczą koordynatorką ciekawych przedsięwzięć międzyuczelnianych : współpraca z Narodową Akademią Sztuk Pięknych i Architektury w Kijowie (2010-2012), uczestnictwo w Quadriennale Scenografii i Przestrzeni Teatru w Pradze (2012), udział w projekcie łączącym ASP w Krakowie, krakowski Teatr Groteska oraz Oslo University College w Norwegii (2010), udział w Festiwalu Scenografii i Kostiumów, w Centrum Wymiany Kultur w Lublinie, współorganizacja wyjazdów naukowych na przegląd współczesnych tendencji w scenografii – Prague Quadriennial of Performance Design and Space (2011,2015,2019). Jako pracownik uczelni Pani Olga Ząbroń pełniła szereg funkcji: sekretarza Wydziałowej Komisji Wyborczej dla kierunku Scenografia w latach 2012-2018, członka Rady Wydziału w latach 2016-2020, koordynatora wydziałowego Dnia Otwartych Drzwi od 2018, członek Komisji Rekrutacyjnej na studia podyplomowe w zakresie scenografii w latach 2017,2019, recenzent pracy magisterskiej Magdaleny Jasilkowskiej w 2015r., koordynator wystaw powstałych w Katedrze Scenografii („Arlekin. Wokół komedii dell`arte” w Krakowie w 2020r., „Upadek Ikara” w Lublinie w 2018r., ekspozycja Katedry Scenografii w Zakopanem w 2016r.) Poza murami uczelni Pani Olga Ząbroń współpracuje z Salwatorskim Studiem Artystycznym w ramach działalności Stowarzyszenia Artystycznego Arsnica od 2011r. Habilitantka związana z powyższym Studiem od wielu lat, wspomina: „Uczęszczając na zajęcia w Salwatorskim Studiu Artystycznym, nigdy bym nie pomyślała, że po latach wróćę do tej szkoły w zupełnie innym charakterze. Gościnne prowadzenie zajęć z rysunku i malarstwa oraz prowadzenie autorskich warsztatów z projektowania przestrzennego jest dla mnie zawsze poruszającym powrotem do tamtego czasu. (...)Staram się pomóc uczniom opanować podstawy rysunku i malarstwa, ośmielać i ich i zachęcać do własnej pracy. Mam nadzieję, że udaje mi się przekazać im choć część tej radości, która wynika z rozwoju pasji.”

W swoim bogatym dorobku artystycznym powstałym po doktoracie Habilitantka wymienia dziewięć wystaw indywidualnych:

„Przestrzenie /Pomiędzy”, Olsztyńska Galeria Sztuki, Olsztyn, 2020

„Line by Line”, Galerie Heling Geist Spital, Norymberga, 2019

„Zmienna”, JIL, Warszawa, 2018

„Przeptywy”, Galeria Sztuki Artemis, Kraków, 2018

„Source”, Spectra Art Space, Fundacja Rodziny Staraków, Warszawa, 2018

„Generator”, Galeria Sztuki Socato, Wrocław, 2017

„Dynamiczna cisza”, Galeria Cztery Ściany, WKiRDS, Kraków, 2017

„mikro-makro”, Galeria XS ISP, Kielce, 2016

„en.”, Galeria Patio2, AHE, Łódź, 2015

Oraz ponad pięćdziesiąt wystaw zbiorowych, w których bierze udział, między innymi:

„ IV Ogólnopolski Konkurs Malarski im. Leona Wyczółkowskiego”, Galeria Miejska BWA, Bydgoszcz, 2020

„14 Międzynarodowy Jesienny Salon Sztuki”, BWA Ostrowiec Świętokrzyski, 2019

„Abstract Project”, międzynarodowa wystawa „Form and Entent”, Paryż 2019

„Kierunek Geometria NGB-KRK”, Galerie des Kulturzentrums Krakauer Haus, Norymberga, 2019

„ Big Circle”, M17 Contemporary Art. Center, Kijów, 2019

„Weltschmerz”, Triennale Rysunku Wrocław, BWA Wrocław Główny, Wrocław, 2019

„Word of Icons”, Galeria Dzyga, Lwów, 2019

„Icon/Spaces”, Muzeum Bułhakowa, Kijów, 2018

„Sztuka a wartości ponadczasowe”, MCSW „Elektrownia”, Radom, 2017

Tak bogata aktywność wystawiennicza Pani Olgi Ząbroń przedstawia nam artystkę niezwykle czynną, otwartą na nie tylko polskie ale i międzynarodowe kontakty i działania artystyczne. Habilitantka mając świadomość i poczucie ważkości swojego działania pisze w swoim autoreferacie: „ Znajdujący się powyżej wykaz publicznych prezentacji prac aspirujących do spełnienia

warunków określonych w art. 219ust.1pkt.2 ustawy z 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce pokazuje, że prawie 1/3 wystaw organizowana była w zagranicznych galeriach i instytucjach kultury, a znaczna część wszystkich prezentacji miała zasięg międzynarodowy. (...) Wszystkie powstające wydarzenia mają na celu wymianę twórczej energii, konsolidację środowiska, kontakt z różnorodnym gronem odbiorców” Pozostaje mi tylko zgodzić się ze zdaniem Habilitantki. Trzeba wspomnieć o wielokrotnym udziale Pani Olgi w konkursach malarskich, sympozjach i konferencjach naukowo – artystycznych („Geometria w dyskursie – dyskurs w geometrii ”-Międzynarodowe Konferencje organizowane przez prof. Wiesława Łuczaja z ISP ,Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), plenerach („Geometria i piękno”- Międzynarodowe Plenery Artystów Posługujących się Językiem Geometrii organizowane w Domu Pracy Twórczej w Radziejowicach). Habilitantka w 2020r. uzyskała II nagrodę w X Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego w Lubaczowie oraz została wyróżniona w IV Ogólnopolskim Konkursie Malarskim im. Leona Wyczółkowskiego w BWA w Bydgoszczy. Do niewątpliwych osiągnięć Pani Olgi Ząbroń należy fakt iż Jej prace znalazły się w zbiorach Museum Jerke w Recklinghausen, Kulturhistorisches Museum Gorlitz w Niemczech, w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu oraz w Muzeum Kresów w Lubaczowie.

Ocena autoreferatu oraz dzieła habilitacyjnego będącym wskazanym osiągnięciem artystycznym.

Pracując w Katedrze Scenografii, obcując z formami bliskimi teatrowi, Artystka pisząc autoreferat posłużyła się konstrukcją, schematem, zapisem sztuki teatralnej. Klasyczne „ akty, antrakty” stały się kanwą do opisu dzieła habilitacyjnego . Ważną, dominującą wręcz rolę, w części opisowej dzieła habilitacyjnego, odegrały akcenty graficzne, typograficzne. Skondensowana, przejrzysta treść rozprawy poprzeplatana jest fragmentami powiększonych rysunków Autorki. To praca bardzo przemyślana pod względem wizualnym. Autoreferat od strony merytorycznej stanowi wnikliwy opis swego dotychczasowego dorobku artystycznego, dydaktycznego, metody pracy, inspiracji, źródeł twórczości . Autorka w „ Prologu” (części autoreferatu) pisze: „(...)Obecnie coraz częściej czerpię inspirację z obszaru nauk ścisłych, matematyki czy fizyki.(...)Problemy związane z poszukiwaniami barwnymi, kompozycją, formą, strukturą i znaczeniem użycia odpowiednich środków wizualnych bardzo mnie zajmowały.(...)Przestrzeń, trzeci wymiar, ale i zainteresowania technologią(techniki rzeźbiarskie i materiałoznawstwo) zawsze były dla mnie istotne.”Autorka analizuje, podkreśla wagę obserwacji samej natury, szczególnie zjawiska niespotykane, „przyrodniczo” ekstremalne znajdując odzwierciedlenie w Jej pracach, „(...)Stan napięcia, moment wybuchu, dynamika

niepokoju, zacieranie granic rzeczywistości, to właśnie inspirowało mnie w pracy twórczej”

Następne rozdziały Autoreferatu -poszczególne Akty są omówieniem istotnych dla autorki etapów twórczości uwieńczonych: pracą doktorską pt: „Obraz energii. Energia obrazu. Sztuka jako zapis i uwalnianie energii” z 2015 r., wystawą „Post – obraz dyscypliny” z 2015 r., cyklem obrazów powstałych po 2015 r. Praca napisana jest bardzo rzetelnie, przejrzysto, wyczerpująco pod względem informacyjnym. Wiele jest wiadomości na temat dydaktyki prowadzonej przez Habilitantkę .

Mam pewien niedosyt, brakuje mi jedynie szerszego odniesienia do twórczości innych malarzy zajmujących się sztuką geometryczną. Jakie postawy artystów z kręgu, np. Geometrii Dyskursywnej wpłynęły na habilitantkę, oddziałują na Jej własne poszukiwania twórcze, jak plasuje swoje miejsce na szeroko pojętym polu sztuki abstrakcyjnej. To nie jest zarzut, jedynie moja ciekawość.

Ostatni rozdział - Akt V to opis prac będących wybranym osiągnięciem artystycznym, naukowym. Pani Olga Ząbroń wskazując na wyróżnione dzieło habilitacyjne dokonała wyboru 27 prac będących fragmentami cykli: „ Obrazy styczne i złożone”, „Obrazy niekompletne”, „ Obrazy-Obiekty”, „Obiekty rysunkowe” powstałych w latach 2017 -2019. Habilitantka dokonała więc nie jako zburzenia swoich przemyślanych kompozycji, cykli aby stworzyć dzieło osobne, nowatorskie a jednocześnie będące kwintesencją poprzednich dokonań. W skład pracy habilitacyjnej weszło 9 obrazów olejnych malowanych na płótnie, o wymiarach około 60 x100 cm, 11 obiektów wykonanych w technice: olej/płótno/sklejka o wymiarach 45cm,60x68cm,31x37cm, 1 obiekt wielkoformatowy „Projekt Soon_40,Source”o wymiarach 7x1.55 m, 6 obiektów rysunkowych wykonanych węglem, akrylem na sklejkę o wymiarach, około60x60 cm.

Pani Olga Ząbroń to kontynuatorka, admiratorka, przedstawicielka sztuki geometrycznej. Ten rodzaj ekspresji był jej bliski od początku świadomych poczynań artystycznych. Habilitantka w swoim autoreferacie wspomina: „(...) przejawiałam pewną kierunkowość poszukiwań. Szukanie własnych źródeł inspiracji, dążenie do syntezy, dyscyplina w organizacji płaszczyzny.”. Obrazy utkane z delikatnych niteczek, kreseczek, zanikających linii tworzą kompozycje ulotne a zarazem mocne i wyraziste, charakteryzują się wielką precyzją budowy i konstrukcji. W tych obrazach istotna jest struktura, rysunek linii. Kolor wydawałoby się, użyty jako dopełniające kompozycję tło, odgrywa również ważną, przemyślaną rolę. Każdy obraz jest oddzielną opowieścią emanującą nieuchwytnym światłem, właśnie poprzez użytą barwę. Dominujące błękity, fiolety, róże przenoszą nas w przestrzenie nierealne, nieuchwytnie, tajemnicze. Nie dane mi było obejrzenie prac w rzeczywistości, moje refleksje opieram na

dostarczonej dokumentacji. Nie mogę więc ocenić materii obrazów, ich struktury a mogłoby to być dodatkowy atut tych ciekawych, przemyślanych kompozycji.

Prace, które Autorka nazywa „styczne/ złożone” jawią mi się jako najpełniejsze, są mi najbliższe. Podstawowa, prostokątna forma obrazu najlepiej współgra z układem linii, kolorem wyczarowując subtelne materię. Wymienię obraz „Bez tytułu”, olej na płótnie, 80x60cm, 2017, „Bez tytułu”, olej na płótnie, 100x61, 2017, „Bez tytułu(I)”, olej na płótnie, 90x80cm, 2018, „Bez tytułu, olej na płótnie, 73x61cm, 2016.

Poszukiwanie światła, rozbłysków iluminacji w bardzo przemyślanych kompozycjach abstrakcyjnych przypomina mi działania Apoloniusza Węglowskiego. Innym malarzem, związanym tak jak powyższy artysta, z kręgiem twórców geometrystów, opisywanych przez Bożenę Kowalską a przez to na pewno znanym Habilitantce jest Mieczysław Knut. Zapoznając się z pracami Olgi Ząbroń często wracałam myślą do obrazów Knuta. Ta sama cisza, wysublimowane światło, wielka delikatność malarskiej tkanki.

Pani Olga Ząbroń przełamuje swoje przyzwyczajenia, twórcze upodobania, szuka nowych rozwiązań w ramach przyjętej przez siebie konwencji. Eksperymentuje z formą swych dzieł, materiałem podobrazia. Pojawiają się prace, w których dominującą staje się forma okręgu, okręgu ze szczelinami, ubytkami, formy trójkątne. Takie też prace znalazły się w zestawie prac wchodzących w skład dzieła habilitacyjnego, o których autorka pisze: „(...)Są to formy, które „wyszły” z obrazów, przekroczyły krawędzie płótna, by zmierzyć się z otaczającą przestrzenią”. To ciekawy cykl o bardzo określonej, nadrzędnej roli formy narzuconej przez kształt podobrazia. Kolor oraz delikatny, wibrujący rysunek linii stają się wartościami dodanymi. Najbardziej wymowne stają się dla mnie 4 obiekty: „Obiekt, bez tytułu I/19/45,olej,płótno,sklejka,45cm,2019”, „Obiekt, bez tytułu ,II/19/45,olej,płótno,sklejka,45 cm,2019”, „Obiekt, bez tytułu III/19/45,olej na płótnie,sklejka,45cm,2019, „Obiekt, bez tytułu IV19/45,olej na płótnie, sklejka 2019.

W ostatnim cyklu, wchodzącym w skład dzieła habilitacyjnego, obiektów rysunkowych wyłonionych z obiektów malarskich Pani Olga Ząbroń trafnie zestawiała ulotność rysunku, delikatnych, rozedrganych linii ze sztywnym, materialnym podłożem wykonanym ze sklejk. Istotne, szlachetne w swojej wymowie, wydaje się zestawienie w tych pracach naturalnej czerni węgla z określonymi, różnorodnymi formami białych podobrazia . Zabieg niesłychanie prosty ale w tym wydaniu nowatorski.

Habilitantka w swych różnorodnych odsłonach, poszukiwaniach jawi się jako artystka bardzo konsekwentna. W swych obrazach tworzy świat w pełni przemyślany, wyciszony ale nie do końca odkryty. Z jednej strony jasno określone reguły gry a z drugiej pewna tajemnica. Artystka odsłania się nam w

pracach bardziej dobitnych, określonych, przejrzystych w swej myśli, by ponownie skryć się za delikatnym duktem czarnych kresek.

Konkluzja.

Po analizie dzieła habilitacyjnego, autoreferatu, po zapoznaniu się z dokumentacją dorobku artystycznego, naukowego, dydaktycznego, choć cały czas czując niedosyt poznania wybranych prac w określonym zestawie i w rzeczywistości, stwierdzam, że osiągnięcia twórcze, aktywność artystyczna, działalność dydaktyczna Pani Olgi Ząbroń stanowią wartość wnoszącą znaczący wkład w dyscyplinę, którą Habilitantka reprezentuje. Dr Olga Ząbroń zasługuje na przyznanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki.

prof. Joanna Gołaszewska

